

Københavns aftenskoler i kultur- og fritidsperspektiv

Aftenskolernes Samråd i København 2010

Udgiver	Aftenskolernes Samråd i København 2010
Tekst og ide	Annette Teilmann Petersen
Redaktion	Torben Schipper
Layout og grafik	Zita Gustafsen og Annette Teilmann Petersen
Tryk	Kailow
Forsidefoto	KULTURHAVN/Jacob Boserup

Københavns aftenskoler 2010

Aftenskolernes Samråd i København udgiver denne præsentation for at synliggøre den betydning, som aftenskolerne har for byens kultur- og fritidsliv. Formålet er at udbrede kendskabet til aftenskolernes tilbud, arbejde og virke i dagens København. Vi byder hermed det nye Folkeoplysningsudvalg velkommen til et frugtbart samarbejde i de kommende 4 år.

Aktivitet, deltagelse og engagement

Aftenskolens historie som et stykke levende folkelig kultur med 200 år på bagen gør skolerne til én af samfundet store kulturbærende institutioner. Det er den menneskelige dannelse i samspillet med andre, som er omdrejningspunktet. Herigennem skabes den kulturelle og samfundsmæssige forankring, der gør det enkelte menneske i stand til at begå sig. Både som individ og som deltager i det forpligtende fællesskab, som livet er i et demokratisk samfund.

I denne ånd udgør aftenskolen rammerne om en aktiv fritid for mange voksne københavnere. Når man ønsker at dyrke en interesse, modtage kvalificerede input eller dygtiggøre sig af ren lyst, er det ofte på aftenskolerne, man kan finde det. Det vil næsten altid være muligt at finde et hold med undervisning på det niveau og med den tilgang, man ønsker. Københavnerne har altid muligheden for at deltage i et varieret, engageret og aktivt fritidsliv sammen med andre.

Mangfoldighed og adgang for alle

Aftenskolerne giver udfoldelsesmuligheder og gør faglig viden tilgængeligt for enhver. Kurserne giver den enkelte mulighed for at udvikle og dygtiggøre sig og mærke glæden ved at lære noget andet end dét, man udfører til daglig. I aftenskolen er der plads til det folkelige og ikke-elitære, og mange kurser og skoler møder deltagerne med særlige pædagogiske, indholdsmæssige og fysiske rammer. Spændvidden giver muligheder for kursister med såvel særlige interesser som specifikke behov.

Fællesskab og sammenhængskraft

Selvom man ofte hører, at vi er blevet et samfund af individualister, som ikke har tid eller lyst til at være bundet af faste rammer og aftaler, så virker aftenskolernes tilbud attraktivt på mange mennesker. Et godt socialt netværk er vigtigt for menneskers trivsel og livskvalitet. Aftenskolen er en aktiv kultur og fritidsmulighed og tillige et tilbud om at blive en del af et lokalt fællesskab.

Torben Schipper
formand for Aftenskolernes Samråd i København

Det sker i Københavns aftenskoler

De københavnske aftenskoler tæller hen ved 90 skoler og oplysningsforbund, og modtager 100.000 tilmeldinger til kurser og foredrag om året. Tilsammen deltager kursisterne i 250.000 undervisningstimer, svarende til 300 lærerårsværk fordelt på 10.000 kurser.

Det er igen blevet populært at gå på aftenskole i København. Fra 2007 til 2008 steg antallet af kursustilmeldinger fra 75.000 til 85.000, og flere af skolerne melder om en yderligere fremgang i den igangværende sæson. Hertil kommer 15.000 deltagelser i foredrag. Københavnerne kaster sig først og fremmest over sundhedsfag, bl.a. kurser i bevægelse, afspænding, yoga og ernæringslære. Næsten lige så populært er deltagelse i almene skolefag, især fremmedsprogsundervisning, og mange benytter aftenskolerne til musiske udfoldelser. På foredragssiden er det særligt arrangementer med fokus på Københavns historie og kulturliv, som trækker folk af huse.

Aftenskolelandskabet i forandring

Aftenskolebilledet har traditionelt været karakteriseret ved de store, fagligt brede oplysningsforbund. Men i København viser områdets udvikling et stigende antal fagligt, pædagogisk og ofte lokalemæssigt specialiserede aftenskoler. Sammen med en række små aktører udgør de i dag omkring to tredjedele af aftenskoleundervisningen i København. Mange af skolerne fungerer som aktive kulturinstitutioner, hvor københavnere samles omkring fælles interesser, og hvor man har fingeren på pulsen med nye strømninger inden for fagområderne.

Hvem bruger skolerne

I Kultur- og Fritidsforvaltningens rapport "Voksne københavnernes kultur- og fritidsvaner" fra 2006 svarede godt halvdelen af de adspurgte, at de på et eller andet tidspunkt havde deltaget i aftenskoleundervisning, heraf

30% inden for det seneste år. Undersøgelsen viste også, at aftenskolerne appellerer meget bredt og henter sine kursister fra alle aldersgrupper, beskæftigelsesgrupper og livstilssegmenter i det københavnske samfund.

Almene såvel som særlige behov

De mange muligheder for særligt tilrettelagt aftenskoleundervisning betyder også, at skolerne varetager en lang række særlige behov. Inden for langt de fleste almene fagområder tilbydes undervisning på alle niveauer, der tillige omfatter kurser tilrettelagt som studieforbereelse eller supplement til det formelle uddannelsessystem. Hertil tilbyder skolerne undervisning med udgangspunkt i særlige målgrupper, fx IT-begyndere, overvægtige eller mennesker med svage boglige forudsætninger, der her gives muligheden for at udfolde og dygtiggøre sig på egne betingelser.

Der er også livlig aktivitet inden for aftenskolernes handicapundervisning, hvor mange københavnere med særlige behov finder præcis den undervisningstilrettelæggelse, som pædagogisk og praktisk gør det muligt at deltage på trods af eventuelle psykiske, fysiske og sociale barrierer.

Debat og foredrag

I København afholder aftenskolerne årligt 800-900 foredrag, hvor københavnere får mulighed for at få indsigt i samfundsaktuelle emner og opleve kendte og aktuelle foredragsholdere på nært hold. På den måde gives borgerne mulighed for personlig involvering i en lang række almenmenneskelige og samfundsmæssige emner.

En anden side af aftenskolernes opgave er at arrangere udadvendte, debatskabende aktiviteter, som rækker ud over undervisningen. Hver sæson byder på en lang række events, hvor skolerne ofte samarbejder med deres faglige netværk, og hvor københavnere får udvidet deres horisont gennem aktiv engagement i debatter om samfundsrelevante emner.

”Hovedsprog som engelsk, tysk, fransk, spansk og italiensk er altid populære, og kurser i de mindre traditionelle sprog oprettes ofte på baggrund af en aktuel efterspørgsel, der har udgangspunkt i samfundsmæssige tendenser. Eksempelvis har vi i de senere år mærket en efterspørgsel for undervisning i kinesisk, som udspringer af interesse for at lave kommercielle forretninger med Kina. Vi har også oprettet hold i japansk, da den store interesse for japansk kultur, fx Manga, inspirerer mange til at lære sproget på et elementært niveau.”

Charlotte Lorenzen,
leder af Studieskolen

Folkeoplysningsloven

Kapitel 4, § 7:

Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning er med udgangspunkt i undervisningen at øge den enkeltes almene og faglige indsigt og færdigheder for at styrke evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

Kursus nr. 67009

Yoga for stressramte

Et specialhold for dig, som p.g.a. en vedvarende stressreaktion ikke er i stand til at fungere optimalt – på jobbet og i privatlivet. Symptomerne er mange: Forhøjet blodtryk, irritabilitet, søvnbesvær, rastløshed, træthed, manglende energi og koncentration. Gennem veltilrettelagte yoga-, afspændings- og vejtrækningsøvelser vil du lære teknikker til at genvinde roen og den psykiske balance.

Kursus nr. 66345

Mad på SU

Lær at tilberede lækker mad – selvom du er på SU. Vi forsøger os med bl.a. langtdsstegt kylling i øl, wraps med wasabi, røget ørred og chokolade chantilly m.m. – og vi holder budgettet! Bliv inspireret sammen med andre studerende!

Aftenskolen som undervisningsinstitution

” Siden 1970 har de københavnske aftenskoler varetager behovet for at blive mere kompetente som forældre, og i dag modtager vi ca. 15.000 tilmeldinger om året til fødsels- og forældreforberedende kurser m.m.. Tidligere var familiedannelsen baseret på generationernes overlevering til hinanden, men i dag ønsker mange unge familier tillige at forberede sig til fødslen og forældreskabet på de vilkår, som familielivet er baseret på i det moderne samfund. Det drejer sig om at skabe overskud til den nye livssituation, både ved at være fysisk rustet til opgaven og ved at skabe netværk og i fællesskab lave udviklende aktiviteter med børnene.”

Karin Lukowski,
leder af afspændings-
pædagogernes aftenskole

Danmark har en lang tradition for folkeoplysning og voksenundervisning. Undervisning i aftenskolen er ikke formelt kompetencegivende. Særkendet er, at undervisningen retter sig mod folks fritid, og en hovedhjørnesteen er, at undervisningen er udfordrende samtidig med, at den tilrettelægges på deltagerens betingelser.

Kursisternes faglige og personlige motivation

En undersøgelse af de københavnske aftenskoler (AION 2004) viser, at kursisterne først og fremmest sætter pris på aftenskoleundervisningens kombination af faglighed og frivillig deltagelse. Kursisterne giver udtryk for, at aftenskolerne tilbyder noget, som er svært at finde andre steder og som har en særlig værdi for dem. Kursisterne giver den enkelte mulighed for at udvikle sig, at dygtiggøre sig, at mærke glæden ved at lære noget andet end det, man udfører til daglig.

Gennem undervisningen gives kursisterne mulighed for personlig udvikling gennem faglig fordybelse. Et særkende ved aftenskolerne er, at det sker gennem dialog og udveksling med andre i et frirum, hvor man kan deltage i kreative, faglige og sundhedsfremmende projekter og fællesskaber, uden at der stilles formelle eller arbejdsrelaterede krav. Tilbud der har værdi for kursisternes eget liv og som mange tillige oplever som brugbart i arbejdslivet.

Pædagogisk og fagligt kompetente undervisere

I beskrivelsen af aftenskolerne fremhæver såvel lærere som kursister den stærke faglighed, som udvikles gennem et aktivt, krævende og glædesfyldt fællesskab på kurserne. Der opnås faglige resultater, selvom de opnåede kompetencer ikke udmønter sig i et diplom eller bevis. At aftenskoleundervisning kategoriseres som "ikke formelt kompetencegivende", stiller dog på ingen måde færre krav til undervisernes faglige og pædagogiske kvalifikationer. For at skolerne kan levere kvalitetstilbud om fritidsundervisning, som virker motiverende og stimulerende på såvel begyndere som de øvede niveauer, må lærerne være seriøse

kvalificerede inden for deres faglige felt. Hovedparten er da også højtuddannede og har omfattende undervisningserfaring.

Undervisningsmuligheden for alle

Folkeoplysende voksenundervisning spiller en vigtig rolle for at alle, som vil, får muligheden for faglig fordybelse og et meningsfuldt fritidsliv. Eksempelvis udfylder aftenskolerne i lighed med idrætsforeningerne en vigtig funktion inden for folkesundhedsområdet ved at varetage en lang række særlige motionsbehov - fx for ældre eller mennesker med særlige lidelser eller fysiske vanskeligheder, som forhindrer dem i at deltage i andre motionsaktiviteter. "Ældre i bevægelse", "Knogleskørhed" og "KOL-lungetræning" er eksempler på aftenskoletilbud, hvor deltagerne gives mulighed for at vedligeholde kroppen på egne betingelser. På IT-området sikrer aftenskoleuddannelsen ligeledes, at selv de helt forudsætningsløse kan lære at begå sig i informationssamfundet.

På handicapområdet er aftenskolerne med til at skabe livskvalitet i dagligdagen for mange mennesker, som får øgede muligheder for at udvikle deres kompetencer som medborgere. Mange skoler er pædagogisk, fagligt og lokalemæssigt indrettet til at håndtere handicappede kursisters forskelligartede behov. Her betragtes de ikke som klienter, men bliver mødt som aktive, engagerede og ligeværdige deltagere i et forpligtende fællesskab. For mange af disse borgere, som oftest ikke er aktive på arbejdsmarkedet, er aftenskolerne i praksis den eneste reelle mulighed for at modtage undervisning uden for det formelle uddannelsessystem.

” Svært overvægtige har ofte smerter i leddene, dårligt blodomløb og en belastet vejtrækning. Lysten til at få en 'lettere' dagligdag er stor, men ulysten til at vise de overflødige kilo frem gør, at mange fravælger den motion, som er en forudsætning for at komme videre. På specielle motionshold kun for overvægtige kan man uden at skamme sig og i fælles forståelse komme i gang med træningen, opmuntre hinanden og derved genvinde troen på, at der er en lettere fremtid inden for rækkevidde.”

Jan Poulsen, motionskonsulent hos FOF København

Kursus nr. 66756

Senior-IT begyndere Vista

Hvordan får man tingesten til at bestille noget? Her tager vi udgangspunkt i at deltagerne er ældre mennesker, der ikke kender til computere på forhånd. Vi går derfor frem – helt fra begyndelsen – i et roligt tempo og forsøger at få alle med. Vi skal se på Windows XP og Internet, og lære at skrive de første breve og e-mails.

Kursus nr. 60909

Excel videregående

Kursusindhold: redigere og forbedre talmateriale, herunder visning, beskyttelse, sikkerhed, sortering, udvælgelse, filtrering, sammenkædning, skabeloner, diagrammer, pivot-tabeller, krydstabulering, scenarier, versioner, revision, makroer og diverse avancerede funktioner og formler.

Aftenskolen som kulturformidler

Aftenskolernes tilbud har altid afspejlet de folkelige behov, som er gældende i den aktuelle samfundssituation. Det gælder ikke mindst i dag, hvor livet i videns- og informationssamfundet efterspørger almene personlige kompetencer, som kan udmøntes i selvstændighed, fleksibilitet, kommunikation og sammenhængskraft. Det gælder også i en samfundssituation, hvor en aktiv og meningsfuld fritid anses som en kvalitet og et mål i sig selv.

Det lokale mødested

Oplysningsforbundene blev oprindeligt oprettet af de store politiske partier, men intet tyder på, at folk i dag vælger deres fritidsundervisningssted ud fra samfundstatus eller ideologiske overvejelser. Aftenskolerne lever som mødesteder, hvor borgerne på tværs af alle samfundsmæssige skel kan samles i fælles engagement om interesser. Det gør aftenskolen til et unikt, lokalt samlingspunkt for dialog og udveksling mellem mennesker med forskellige sociale, aldersmæssige og holdningsmæssige baggrunde. Hermed skabes muligheder for flere sociale og kulturelle kontaktflader i samfundet.

En levende folkelig kultur

Aftenskolerne er en del af byens kulturliv, som lever i kraft af borgernes lyst til at deltage og blive dygtigere og klogere på deres interesser. Intet kursus kan oprettes med mindre deltagerne selv tilmelder sig. Tilbudene udtrykker borgernes behov og ønsker for, hvordan de ønsker at

danne sig som mennesker. Aftenskolen er dermed bærer af en folkelighed, som er et udtryk for den brede, ikke-elitære og ikke-kommercielle smag for et aktivt kultur- og fritidsliv i København.

Et kulturelt beredskab i København

Aftenskolerne spiller en vigtig rolle for udviklingen af borgernes kompetencer, som er helt vitale for en storbys kulturelle muligheder. Gennem kvalificerede undervisningstilbud gives muligheder for at afprøve og få indsigt i forskellige kulturformer, og herigennem lægges en grund til et kompetent og engageret kunst- og kulturpublikum. For mange udvikles de kulturelle interesser til passioner, som opsøges og udlevs i byens øvrige kulturliv. Med udgangspunkt i kreativitet og mangfoldighed får stadigt flere københavnere nye sociale muligheder i storbylivet.

Uanset hvad man er dygtig til eller interesserer sig for, kan man altid få stillet sin nysgerrighed ved "at gå til det" – en mulighed der i Danmark er så selvfølgelig, at vi næppe kan forestille os et kultur- og fritidsliv uden, men som vi har al grund til fortsat at udvikle og værne om. Gennem 200 år har aftenskolen formet sig i samspil med samfundets og den enkeltes behov. Opgaven har dog altid været den samme: At medvirke til et bedre samfundsmiljø og at fremme livskvaliteten for det enkelte menneske. Det er med denne bagage, at aftenskolen ser ind i det næste årti.

Et mangfoldigt kulturliv skaber rum for såvel oplevelsen af det finkulturelle tilbud, som for de dele af kulturlivet, der bæres af en aktiv folkelig deltagelse. Aftenskolerne fungerer som vækstlag for begge disse yderpunkter, og alt dét som ligger imellem dem. Hermed er aftenskolerne med til at gøre København til en mere levende, sjovere og klogere by at leve i.

”Jeg var flere år om at tage mig sammen til at melde mig til kor, men det blev på flere måder starten på et nyt liv for mig. Det giver virkelig noget at turde synge foran andre, selvom man rammer ved siden af. Man kan være sur når man kommer, men man går altid glad hjem. Og så er det en mulighed for at være en aktiv del af kulturlivet i min by. Jeg var med i aftenskolernes store korkoncert på Havnebadet, og her oplever man at være en del af noget stort, og det løfter helt vildt.”

Marie-Louise Nielsen,
kordeltager

Kursus nr. 66340

Indisk festmiddag

Lær at tilberede den ultimative festmiddag, som man gør det i Indien. Vi tilbereder lækre, eksklusive retter, der ikke tager særlig lang tid, men tryllebinder dine gæster!

Holdnr. 93870

Sangskrivningskurset

Vi vil tage udgangspunkt i dine egne sange, der hvor du er nu og arbejde videre med dem, lave co-writes, hvor vi skriver sange sammen to og to, og du vil blive udfordret med opgaver. Vi vil arbejde med at få hul ind til kernen af din kreativitet og få dig til at arbejde intuitivt. Vi vil forsøge at lukke munden på skeptikeren i dig og først begynde at bruge intellektet, når vi har brug for det. :)

Aftenskolernes Samråd i København

København huser hen ved 90 foreninger, som arrangerer folkeoplysende voksenundervisning - i folkemunde: Aftenskoleundervisning. Denne mangfoldige flok tæller såvel de store, traditionelle oplysningsforbund som større og mindre skoler med et særligt fagligt fokus. De mindre arrangører er ofte selvorganiserede, men ellers er initiativtagerne typisk organiserede i et af landsforbundene: AOF, DOF, FOF, LOF eller NETOP, som repræsenterer den folkeoplysende voksenundervisning på nationalt plan.

I 2007 tog arrangørkredsen initiativ til at skabe et tværgående, lokalt forankret samråd, der kan repræsentere aftenskolerne i samarbejdet med kommunen, og i øvrigt kan være en platform for opbygningen af et tættere samarbejde aftenskolerne imellem.

Samrådet har til formål at repræsentere de københavnske aftenskoler i spørgsmål af fælles interesse og arbejder for at styrke de tilknyttede aftenskolers muligheder for at udøve deres virksomhed inden for den folkeoplysende voksenundervisning. Desuden varetager Samrådet aftenskolernes samlede interesser i forhold til politiske beslutningsprocesser, administrative myndigheder og andre med indflydelse på vilkårene for arbejdet i medlemskredsen.

Aftenskolernes Samråd i København
Kontakt: info@samraadetkbh.dk

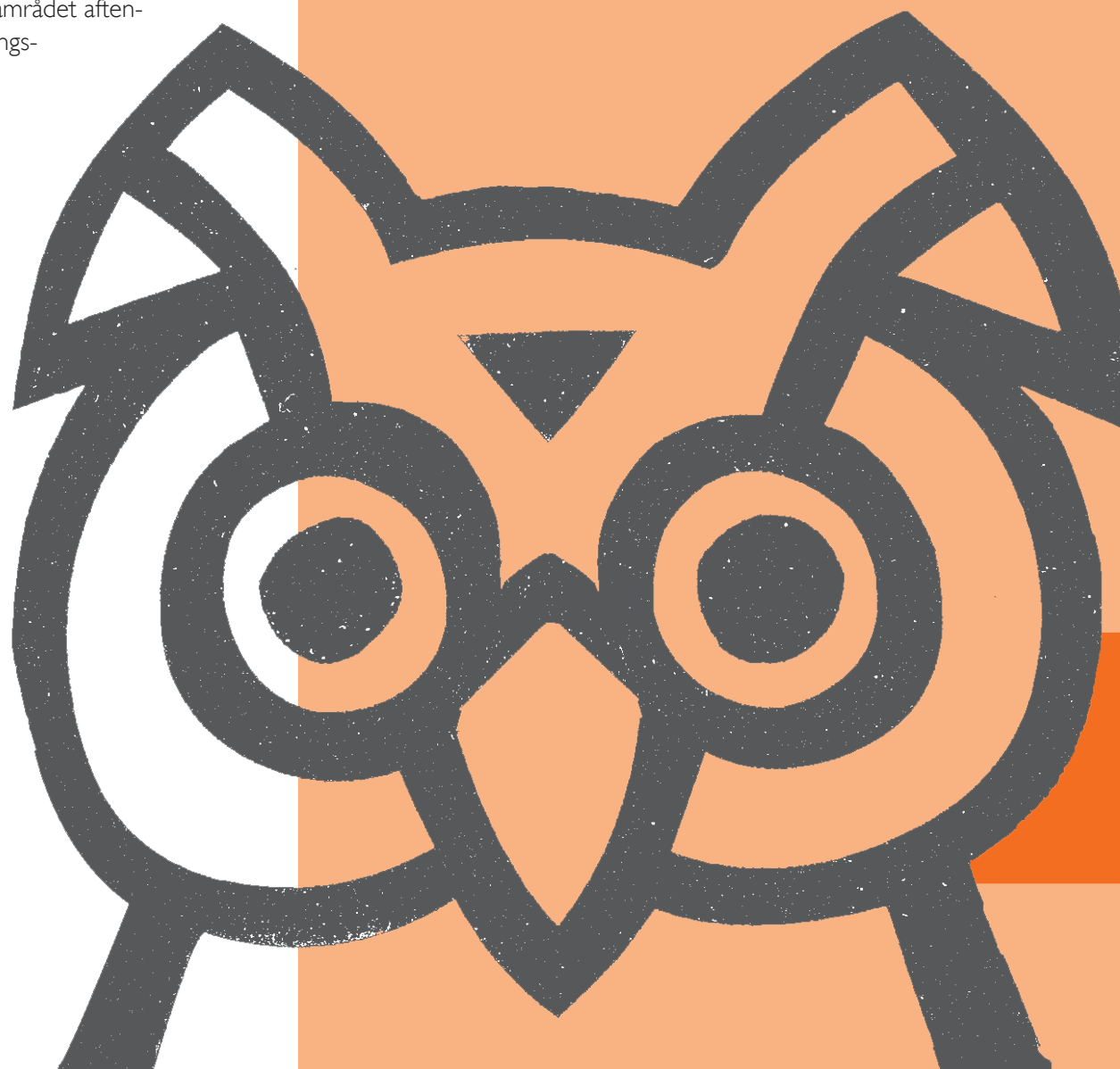
Bestyrelsen:
Torben Schipper, Den Rytmske Aftenskole, Formand
ts@rytmiskcenter.dk

Jørgen Jørgensen, Studieskolen, Næstformand
jorgen.jorgensen@studieskolen.dk

Jesper Schæffer, Invalides Oplysnings Forbund, Sekretær
jesper@iof.dk

Ole Sørensen, Økologisk Aftenskole
os@eco-skole.dk

Anne Marie Hannberg, SUKA
amh@suka.dk

Aftenskolernes Samråd i København takker følgende for lån af fotos:
ØOF, DOF, Den Rytmske Aftenskole, APA,
Ældre i bevægelse Indre by, KULTURHAVN/
Jacob Boserup

Ældre Hænder i Vanløse • Ældre i Bevægelse Nord-Vest • Kammerkoret Musica • As
 en Musik Forening • Københavns Sinfonia • Ældre i Bevægelse Indre By • Main Cit
 square Dancers • Yoga Skolens Oplysnings Forbund • Gigtskolen • Vital Sundhed • La
 titia Musica • Ældre i Bevægelse ”Ama’r” • Ældre i Bevægelse Vesterbro • Pension
 sternes Malerskole • Sangforeningen De Homofone • Vesterbrogades Malerskole
 Gotvedforeningen • Kulturcentret Assistens • AH-Sport • Den folkeoplysende foren
 ng Natha Yogacenter • S & V Tekstilkurser • Foreningen Systedet • Kofoed Skole
 Oplysningsforbund • Økologisk Aftenskole • Trim Team NV • Kalejdoskop • Forenin
 en Arabesque • MTU • SOS • Aftenskolen BUFTimisterne • Sangum • DOF Køben
 avns Oplysnings Forbund • NABO-Østerbros Oplysningsforbund • Foreningen SMYI
 000 • Concord Brass Band • Den kreative Musik- og Aftenskole • The Copenhage
 creenwriting School • Hveden - Københavns lille aftenskole • Det Danske Harmonik
 akademi • Foreningen Shahrzad • Albrechtsens Venner • Musicapella • Aftenskole
 Kor Dialis • AOF København • FOF København • Studieskolen • Cantus Koret • Mu
 isk Oplysnings Forbund København • Dansk Selskab for Antikvitetshistorie • Brønshø
 olkedanserforening • Den Grønne Dag- og Aftenskole • Dansk Røde Kors - Hoveds
 adens Aftenskole • Billedskolen • IOF • TAP-koret • Fountain House’s Oplysningsfor